

SISÄLLYS

Riku Hämäläinen — 15

”Ja näkemästäni kerron kaikille ihmisille niin yksinkertaisella ja ymmärrettävällä tavalla kuin on mahdollista” – George Catlin
intiaanikulttuureiden tallentajana ja esittelijänä

Kirje nro 1 — 71

Wyoming, tekijän syntymäpaikka – Hänen aikaisempi ammattinsa –
Hänen matkojensa tärkein syy intiaanien maille – Intiaanilähetystö
Philadelphiassa – Ensimmäinen lähtö länteen 1832 – Intiaanien
todennäköinen tuhoutuminen – Entiset ja nykyiset väkiluvut – Sopiva tapa
lähestyä intiaaneja ja arvioida heidän ominaisuuksiaan

Kirje nro 2 — 79

Yellowstone-joen suulla Missourin yläjuoksulla, 1832
Yellowstonen suulla – Etäisyys St. Louisista – Vaikeuksia Missouriilla – Hra
Chouteaun ja majuri Sandorfin ystävällisyys – Turkiskomppanian linnake
– Herkuttelua intiaanien tapaan – Uusi ja oikea taidekoulu – Kauniita
malleja

Kirje nro 3 — 83

Yellowstone-joen suulla Missourin yläjuoksulla
Missouri-joen luonne – Kauniit preeriarannat – Maalaukselliset
savijyrkänteet – Höyrylaiva ensi kertaa Yellowstone-joella, ja kuinka
intiaanit siihen suhtautuivat – Turkiskomppanian asemapaikka
Yellowstonen suulla – McKenzie – Hänen pöytänsä ja kohteliaisuutensa –
Lähellä asuvat intiaaniheimot

Kirje nro 4 — 89

Yellowstone-joen suulla Missourin yläjuoksulla
Missourin yläjuoksulla asuvat intiaanit – Yleiset ominaisuudet – Biisonit –
Kuvas – Biisoneiden surmaaminen – Biisoninmetsästy

Kirje nro 5 — 91

Yellowstone-joen suulla Missourin yläjuoksulla
Tekijän maalaushuone ja ihmiset siellä – Blackfoot-päällikkö – Muita
blackfoot-päälliköitä ja heidän asujaan – Blackfoot-nainen ja lapsi –
Päänahat, ja miksi niitä otetaan – Blackfootien jouset, kilvet, nuolet ja
keihäät – Useita merkittäviä blackfooteja

Kirje nro 6 — 103

Yellowstone-joen suulla Missourin yläjuoksulla
Rohdot tai mysteerit – Rohtolaukku – Sanan rohto alkuperä – Kuinka
rohtolaukku hankitaan – Rohtolaukun merkitys intiaanille, ja mistä
aineista se on tehty – Blackfoot-parantaja tai tietäjä – Kuinka hän
parantaa sairaita – Tietäjien tehtävät ja heidän merkityksensä

Kirje nro 7 — 111

Yellowstone-joen suulla Missourin yläjuoksulla
Crow't ja Blackfootit – Yleinen luonne ja ulkomuoto – Crow-maja –
Majojen purku ja leirin siirto – Nahan muokkaus ja savustus – Crow't –
Heidän asujensa kauneus – Hevosvarkaus tai hevosten haltuunotto

Kirje nro 8 — 119

Yellowstone-joen suulla Missourin yläjuoksulla
Huomioita crow'ista – Hyvin pitkät hiukset – Crow- ja blackfoot-naiset –
Kuinka he pukeutuvat ja maalaavat itsensä – Crow- ja blackfoot-kielten
erot – Erilaiset heimokunnat – Eri kielet, ja blackfootien väkimäärä –
Knisteneaux – Assinneboinit ja ojibbewayt – Ojibbewayt – Päällikkö ja
vaimo – Assinneboinit osana sioux'ita – Wi-jun-jon (päällikkö) ja vaimo
– Hänen vierailunsa Washingtonissa

Kirje nro 9 — 127

Yellowstone-joen suulla Missourin yläjuoksulla
Ajatuksia suuresta lännestä ja tavoista siellä – Sivistyksen eteneminen ja
seuraukset

Kirje nro 10 — 131

Mandan-kylä Missourin yläjuoksulla
Matka Yellowstonen suulta alavirtaan mandanien luokse – Lähtövalmistelu
– Lähtö McKenzien linnakkeelta – Assinneboin-leiri joen rannalla –
Wi-jun-jon luennoi valkoisten tavoista – Vuorilampeat – Sotakotkat
– Harmaakarhut – Savijyrkänteet – Harmaakarhu ja pennut – Rohkea
hyökkäys – Kanootti on ryöstetty – Reheviä luonnonkukkuja ja puhvelin-
marjapensaita – Hirviseikkailu – Sotajoukko näkyvässä – Suurenmoinen
näköala ”Grand Détourin” luona – Antiloonin ampuminen – ”Grand
Dome” – Preeriakoirat – Kylä

Kirje nro 11 — 139

Mandan-kylä Missourin yläjuoksulla
Sijainti – Kylä – Aikaisemmat asuinpaikat, kylän paaluvarustus – Kuvaus
kylästä ja majojen rakennustapa – Kuvaus sisätiloista – Sängyt – Aseet –

Perheryhmät – Intiaanien puheliaisuus – Leikinlasku - Tarinointi tulisijan äärellä – Miksi intiaanit vaikkenevat sivistysyhteiskunnassa

Kirje nro 12 — 147

Mandan-kylä Missourin yläjuoksulla

Kylä lintuperspektiivistä – ”Suuri kanootti” – Rohtomaja – Erikoinen yhdistelmä – Vainajat asetetaan telineille – Vainajien muistaminen – Vierailut vainajien luona – Ruokaa vainajille – Keskustelua vainajien kanssa – Kuolleiden luut

Kirje nro 13 — 151

Mandan-kylä Missourin yläjuoksulla

Wolf-päällikkö – Heimon korkein päällikkö – Mandanien ulkonäkö – Erikoisuudet – Ihonväri – ”Cheveux gris” – Miesten hiukset – Naisten hiukset – Peseytyminen ja uiminen – Uintitapa – Hikoiluhuoneet eli höyrykylvyt

Kirje nro 14 — 159

Mandan-kylä Missourin yläjuoksulla

Mandanien asut – Pukujen arvostus – Kotkan sulat ja kärpännahka – Sarvipäähineet – Juutalainen perinne – Mah-to-toh-pan muotokuva

Kirje nro 15 — 163

Mandan-kylä Missourin yläjuoksulla

Mandanit hämmästyvät tekijän siveltimenkäytöstä – Tekijä nimitetään rohdoksi tai tietäjäksi – Väkijoukko piirittää tekijän – Halu nähdä ja koskettaa häntä – Taikauskaiset pelot muotokuvia kohtaan – Maalatuksi tulemisen vastustus – Erään mandan-tietäjän vastustus tekijän toimintaa kohtaan, ja kuinka se saadaan tyyntymään

Kirje nro 16 — 169

Mandan-kylä Missourin yläjuoksulla

Intiaani-beau eli keikari – Muotokuvan tekemistä keikarista ei sallittu – Mah-to-toh-pa (Four Bears), heimon toiseksi korkein päällikkö – Tekijä hänen vieraanaan – Juhlan ruokalajit – Pemmikaani ja luuytimen rasva – Mandanien keramiikka – Viitan lahjoitus – Mah-to-toh-pan taisteluissa saavuttamat voitot

Kirje nro 17 — 179

Mandan-kylä Missourin yläjuoksulla

Moniavioisuus – Sen syyt ja selitykset – Avioliittosopimukset – Vaimoja ostetaan ja myydään – Vanhempien ja lasten välinen kiintymys – Naisten siveys ja säädyllyisyys – Varhaiset avioliitot – Intiaaninaisten

orjuuttava elämä ja työt – Pomme blanche eli preerian nauris – Kuivattu liha – Varastot – Ruoanvalmistustavat ja ruokailuajat – Suhtautuminen syömiseen – Miehet ja naiset eivät ruokaile yhdessä – Intiaanit syövät kohtuullisesti – Joitakin poikkeustapauksia – Lihan säilöntä auringossa kuivaamalla, ilman savustamista ja suolankäyttöä – Villit intiaanit eivät käytä suolaa

Kirje nro 18 — 185

Mandan-kylä Missourin yläjuoksulla
Intiaanien tanssi – ”Biisonitanssi” – Biisonien etsintä – Pyyntiin valmistautuminen – Lähtö – Ansa – Perääntyminen – Kuolema ja skalpeeraus

Kirje nro 19 — 191

Mandan-kylä Missourin yläjuoksulla
Tchung-kee-peli – Juhla-ateriat – Paastoaminen ja uhraaminen – Valkoisen biisonin talja – Taljan arvo – Sateen tekeminen. – ”Ukkosvene” – Suuri kaksinkertainen tietäjä

Kirje nro 20 — 201

Mandan-kylä Missourin yläjuoksulla
Mandanien jousiammunta – ”Nuolikilpailu” – Villihevoset – Ratsastuskilpailut – Sotajoukko neuvonpidossa

Kirjeet nro 21 & 22 — 205

Mandan-kylä Missourin yläjuoksulla
Mandanien uskonnolliset seremoniat – Mandanien uskonto – Uskonnollisen seremonian kolme tavoitetta – Seremoniakeskus – Suuri kanootti – Juhlan ajankohta – Seremonian aloitus – Rohtomajan avaaminen – Uhraaminen veteen – Neljän vuorokauden paasto – ”Suuri taikuus” – Bel-lohck-nah-pick (sonnitanssi) – Pohk-hong (leikkely- eli kidutustapahtuma) – Eh-ke-nah-ka-nah-pick (viimeinen kilpajuoksu) – Esimerkkejä julmasta itsekidutuksesta – Vesiuhri – O-kee-hee-de (Paha Henki) -perinne – Mandaneja voi sivistää – Mandanien alkuperä

Kirje nro 23 — 237

Minataree-kylä Missourin yläjuoksulla
Sijainti ja väkimäärä – Alkuperä – Tärkein kylä – Höyrykylpy – Vanha päällikkö Black Moccasin – Kaksi muotokuvaa, mies ja nainen – Vihreän maissin tanssi

Kirje nro 24 — 245

Minataree-kylä Missourin yläjuoksulla

Crow't minataree-kylässä – Knife-joen ylitys ”sonniveneellä” – Minataree-tytöt uimassa – Suuri biisonien piiritys – Lihan leikkaaminen ja lihojen kuljetus kotiin

Kirje nro 26 — 251

Teton-joen suulla Missourin yläjuoksulla
Sioux't (eli dah-co-tat) – Fort Pierre – Mississippin ja Missourin sioux't
– Ha-wan-je-tah (päällikkö) – Puncahit – Shoo-de-ga-cha (päällikkö) ja vaimo – Neljä vaimoa kerralla – Varhaiset avioliitot – Niiden syyt

Kirje nro 27 — 261

Teton-joen suulla Missourin yläjuoksulla
Vanhusten hylkääminen – Uuvuttava kävely – Preerialla – ”Rannaton preeria” – Ihme – Kangastukset – Varpaat sisäänpäin kävellessä – Bijoun kukkulat – Suolaniitty

Kirje nro 28 — 267

Teton-joen suulla Missourin yläjuoksulla
Yritys maalata intiaaninaisten muotokuvia – Intiaanien turhamaisuus – Muotokuvien ihailu – Ensimmäinen höyrylaiva sioux'iden luokse – Koira-ateria

Kirje nro 29 — 273

Teton-joen suulla Missourin yläjuoksulla
Vapaaehtoinen kidutusseremonia nimeltä ”auringon katsominen” – Uskonnollinen juhla - ”K'nick-k'neckin” polttaminen – Sotakirveet ja skalpeerausveitset – Päänahat – Kuinka ja miksi päänahka otetaan – Kuinka päänahkoja käytetään asusteissa

Kirje nro 30 — 283

Teton-joen suulla Missourin yläjuoksulla
Kilven valmistus savustamalla – Karhutanssi – Kerjäläisten tanssi – Päänahkatanssi – Tarina Little Bearista ja Dogista

Kirje nro 31 — 297

Teton-joen suulla Missourin yläjuoksulla
Kuvaus biisoneista (eli buffaloista) – Niiden tavat – Sonnien taistelu – Biisonien mutakuopat – Biisonien metsästys ja surmaaminen jousella – Biisonin takaa-ajo – Lasson käyttö – Metsästäjät valkoisen sudennahkanaamion alla – Hevosten kärsimykset biisonin metsästyksessä – Biisonivasikka – Vasikoiden pyydystystapa ja kotiinkuljetus – Biisoneiden mieletön metsästys ja tuhoaminen – 1400 biisonia tapettiin – Valkoiset

sudet hyökkäävät biisonien kimppuun – Arviot biisonien ja intiaanien
lopullisesta tuhoutumisesta

Kirje nro 32 — 315

Fort Leavenworth Missourin alajuoksulla
Floyd's Grave – Black Bird's Grave – Kauniit vihreät kukkulat – Mandanien
jäänteitä – Platte-joen suu – Biisoneiden ylimenopaikka joella

Kirje nro 33 — 325

Fort Leavenworth Missourin alajuoksulla
Metsäkanojen metsästys ennen preerian paloa – Tuli lähestyy kukkuloilta –
Preerian ruoho palaa

Kirje nro 34 — 329

Fort Leavenworth Missourin alajuoksulla
Ioway – Konzat – Tapa leikata hiuksia – Pawneet – Isorokko pawneiden
keskuudessa – Majuri Dougherty'n mielipide turkiskaupasta – Ottoet, omahat

Kirje nro 35 — 335

St. Louis Missourin varrella
St. Louis – Intiaaniesineitä ym. katoaa – Kuvernööri Clark

Kirje nro 36 — 339

Pensacola Floridan länsiosassa
Pensacola, Florida – Santa Rosa Island – Lähtö camancheiden maille

Kirje nro 37 — 341

Fort Gibson Arkansasin territoriossa
Arkansas-joen ylitys – Fort Gibson, Yhdysvaltojen ratsuväen 1. rakuuna-
rykmentti – Rakuunarykmentti valmistautuu lähtemään camanchee-alueelle

Kirje nro 38 — 345

Fort Gibson, Arkansas
Fort Gibson – Osaget – Osage-muotokuvat – Tilanne ennen ja nyt

Kirje nro 39 — 349

False Washitan suulla Red Riverillä
False Washita -joen liittymä ja Red River -joki – Kaunista preeriaseutua
– Arkansasin rypäleet – Luumut – Villiruusut, herukat, karviaismarjat,
viikunakaktukset, yms. – Biisonin metsästys – Tuomari Martinin ja hänen
perheensä murha

Kirje nro 40 — 353

False Washitan suulla

Sairastuminen False Washita -joen suulla – Puolet rykmentistä jatkaa matkaa camanchee-alueelle eversti Dodgen johdolla – Kenraali Leavenworthin sairaus, ja mikä sen aiheutti

Kirje nro 41 — 357

Suuri camanchee-kylä

Suuri camanchee-kylä, Texas – Karjalauma vauhkoonuu – Camanchee-sotajoukon kohtaaminen, ja kuinka heitä lähestytään – He kääntyvät ja johdattavat rakuunat kyläänsä – Suuret biisonilaumat – Biisonit ryntäävät rakuunarivistöjen läpi – Villihevesten viisus – Villihevesten pyydystys lasson avulla ja ”murtaminen” – Kalliovuorten vuorijono – Lähestymme camanchee-kylää – Camancheiden hevoset ja niiden hinta

Kirje nro 42 — 369

Suuri camanchee-kylä

Kuvaus camanchee-kylästä ja näkymä sieltä – Taitavaa ratsastusta – Camanchee-päälliköiden muotokuvat – Arvioita camancheista – Pawnee-pictit, kiowat ja wicot

Kirje nro 43 — 375

Suuri camanchee-kylä

Rykmentti kulkee kohti pawnee-kylää – Kuvaus ja näkymä pawnee-kylästä – Neuvottelu pawnee-kylässä – Tuomari Martinin pojan pelastuminen ja kolmen pawnee- ja kiowa-naisen luovutus heimolle – Rykmentti palaa camanchee-kylään – Pawnee-pictien muotokuvat

Kirje nro 44 — 383

Camp Canadian, Texas

Camp Canadian – Suuret biisonilaumat – Biisoneiden teurastus – Joukko-osaston erikoinen sairaus – Puhtaan veden puute – Miehet sairastuvat – Kenraali Leavenworth ja luutnantti M’Clure menehtyvät

Kirje nro 45 — 387

Fort Gibson, Arkansas

Paluu Fort Gibsonin linnakkeelle – Vakava sairaus linnakkeella – Luutnantti West kuolee – Preussilainen kasvitieteilijä ja hänen palvelijansa kuolevat – Neuvottelut intiaanien kanssa Fort Gibsonin luona – Kauppiaiden joukot ovat lähdössä camancheiden luokse – Todennäköiset seuraukset – Luovun keräämistäni mineraaleista ja fossiileista – Vuoristo, jossa on fossiileja, rautaa ja kipsiä – Salpietaria ja suolaa

Kirje nro 46 — 395

Alton, Illinois

Tekijä lähtee yksin 500 mailin matkalle preerian halki kohti St. Louisia
– Hänen varusteensa – Tekijä ja hänen Charley-hevosensa leiriytyvät
preerialla – Osagien riqua-kylä – Osage-joen ylitys – Missouriin rannalla
oleva Boonville – Tekijä saapuu Altoniin ja lähtee kohti Floridaa

Kirje nro 47 — 399

Saint Louis

Kickapoo-muotokuvat – Weahien muotokuvia – Potowatomiet –
Kaskasiat – Peoriat – Piankeshaw't – Delawaret – Mo-hee-con-neuhit eli
moheganit – Oneidat – Tuskarorat – Senecat – Irokeesit

Kirje nro 48 — 415

St. Louis

Flatheadit, nez percét – Flathead-lähetystö Kalliovuorten takaa St. Louisiin
– Pastorien hra Leen ja hra Spaldingin lähetystö Kalliovuorten toisella
puolella – Chinookien muotokuvia – Pään litistämistapa – Choctaw'illa
sama tapa – Choctaw-perimätieto – Columbia-joen varrella asuvien
intiaanien ominaisuudet ja luonne

Kirje nro 49 — 421

St. Louis

Shawanot – Shawnee-profeetta ja hänen toimintansa – Cherokeeet –
Creekit – Choctaw't – Pallopeli – Erinomainen pelaaja – Peli käynnissä
– Kotkatanssi – Perimätieto vedenpaisumuksesta – Tulevasta elämästä –
Rapu-heimon alkuperä

Kirje nro 50 — 437

Fort Snelling, St. Anthonyn putous

Fort Snelling St. Anthonyn putouksen lähellä – Kuvaus Mississippin
yläjuoksun maisemista – ”Dubuquen hauta” – St. Anthonyn putous – Fort
Snelling – Sioux't

Kirje nro 51 — 443

Fort Snelling, St. Anthonyn putous

Heinäkuun neljännen päivän vietto St. Anthonyn putouksella – Sioux'iden
koiratanssi – Chippewayiden kulkureitti putouksen ohi – Chippewayiden
kaarnakanootit – Mandanien nahkaveneet – Sioux- ja chippeway-
lumikengät – Lumikenkätanssit

Kirje nro 52 — 447

Camp des Moines

Prairie du Chien – Winnebagoet – Menomoniet – Dubuque – Camp des
Moines ja vierailu Keokuckin kylässä

Kirjeet nro 54 & 55 — 451

Punaisen piippukiven louhos, Côteau des Prairies

Côteau des Prairies – Isorokon tuhotyöt – Mackinaw ja Sault de St. Marys
– Valkoisen kalan pyynti – Kanoottikilpailu – Matka kaarnakanootilla
Fox-joelta Ouisconsin-joelle – Punaisen piippukiven louhos Côteau des
Prairies'n luona – Intiaanien perimätiedot punaisesta piippukivestä –
Sioux't pysäyttävät tekijän ja hänen toverinsa, ja sioux'iden vastalauseet

Kirje nro 56 — 471

Rock Island Mississippin yläjuoksulla

”Traverse de Sioux'ssa” tekijä ja hänen toverinsa astuvat pitkään
kanoottiin – Ke-o-kuk – Orjatanssi – ”Piipunpoltto hevosten saamiseksi”
– Kerjäläisten tanssi – Kanoottimatka – Etsimistanssi – Tanssi
berdashelle – Tanssi soturin rohdolle – Sacien ja foxien tekemä sopimus –
Sopimusmääräykset

Kirje nro 57 — 481

Fort Moultrie, Etelä-Carolina

Fort Moultrie – Seminoleet – Floridan sota – Sotavangit – Osceola –
Mickenopah – Osceolan kuolema

Kirje nro 58 — 487

Luoteinen rajaseutu

Rajaseutu luoteessa – Pohjois-Amerikan intiaanien ulkomuoto ja tavat
– Juutalaiset tavat ja niiden samankaltaisuus – Intiaanien mahdollinen
alkuperä – Kielet – Hallintotapa – Julmat rangaistukset – Intiaanit kysyvät
valkoisten miesten tavoista – Sodan ja rauhan tavat – Rauhanpiipputanssi –
Uskonto – Kuvakirjoitus ja toteemit – Intiaanien siirtomenettely – Kauppa
ja isorokko tuhoavat intiaaniheimot – Juurenkaivajien ja riccareiden murha
– Kokoavia huomautuksia

Liite — 513

Mandan-heimon tuho

Walesiläinen siirtokunta